

SEZĂȚOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiunii populare

Anul III No. 5 și 6; Ianuar și Februar 1895

DIRECȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA ÎN FĂLTICENI

FĂLTICENI

Tipografia și Libraria M. Saidman

ABONAMENTUL 5 LEI PE AN

A se adresa orî ce corespondența D-lui ARTUR
GOROVI in Fălticeni

CUPRINSUL

Legende Populare : Antihîrsu, Cutremurile de pămînt, Pămîntul, Apa, Felurile de ape, Potopul lui Noe	T. Bălășel
Hora	S. Mihailescu
Preminte-Solomon și plugul de aur. Cînd se tăia oamenii cei bătrîni, Balaurul din Țiclău, de lingă Tătăruși, De cînd o pustiit Moldova limbile păgîne	R. Marinescu
Vulpea și lupul	M. Lupescu
Moartea	M. Lupescu
Leac contra frigurilor	C. Teodorescu
Cîntecul lui Istrail	M. Lupescu
Descintece : de mușcătură de șerpe ; de deochi ; de spăriet ; de gilci	P. Herescu
Superstiții C. Gherghinescu și I. N. Constantinescu	
Strigăte în joc	S. Mihailescu și T. C. Ionescu
Bobii	M. Lupescu
Bibliografie.	

LEGENDE POPULARE

(urmare)

ANTIHIRSU

Cînd s-o rai lumea dă tot, cînd s-or omori frate cu frate, cînd or uita oamenii să să mai închine lu Dumnezeu și s-or abate în voia dracului, atunci s-o supăra rău dă tot și Dumnezeu *sfîntulețu*, ș-o aduce *vremea d'apoî* peste noi păcătoșii. Da cică Dumnezeu ne-o va arăta multe semne cînd s-o apropia vremea d'apoî; așa cic-or fi loamele mari pă tot pămîntu, din pricina secetilor; s-or scula *limbotenii* peste *limbotenii* și se va bate crucea dreaptă cu crucea dreaptă, (creștin bun cu creștin bun), și or fi cutremure dese dă pămînt, și s-or arăta stele cu coadă; și cînd a fi aproape dă tot, o să fie lumea a Neamțului, o să cază frunza bradului și n-o măi fi dă loc *rușinea fetelor*¹⁾. Atunci Dumnezeu o lua apa după pămînt și vi nu dă nu s-o măi găsi apă dă băut, și toate dobitoacele or muri dă sete, și nu să va măi găsi vin nici pentru sfînta leturghie. Frunza teiului o fi numai cît păraua, și în locu api va își bani, și oamenii or alerga cînd or vedea banii, socotind că e apă, dă să vor întoarce îndărăt plîngînd, și așa să va sătura lumea

1). Mercozul sălbatec, în floarea sa compusă și de culoarea albă, are o floare violetă în mijloc; așa o rușinea fetelor. Se zice că măi înainte ora eît păraua, floarea violetă.

dă banî, că prea își pune capu după ei. Atunci va fi un chiū și un vai, cum n-a mai fost dă cînd lumea și pămîntu; va țipa și pruncu în pîntece dă maică.

Atunci va își și *Antihîrsu* în lume. Și Antihîrsu o să fie făcut d'o fată dă ovrei, fără să se culce cu om. Antihîrsu va crește iute, într'o zi ca într'o săptămîină, într'o săptămîină ca într'o lună, într'o lună ca într'un an, într'un an ca în zece ani, și cînd o fi dă trei ani; are să fie om mare cu mustăți și cu barbă ca toți oamenii. Și atunci cînd o fi dă trei ani, o să stringă multe spurcăciuni dă ovrei și o să umble cu ei pîn lume.

Antihîrs o să stringă în saci băligi dă vite și dă oameni, și să zică că are pîini în saci, și o să stringă în buți ud dă vită și dă oameni, și să zică că are apă, și o să zică că alor dă s-o închina lui, le dă pîine și apă. Atunci mulți oameni slabi dă îngerî o să să închine lui, și o să le dea băligi, și ud; atunci ei vor plînge și s-or căi, da Antihîrs o să-i lege și n-or să mai scape din ghiara lui, și Dumnezău s-o mîniă pă ei, că s-a dat în partea lu Antihîrs, și va fi vai dă ei. Atunci toți ar trebui să n'asculte dă Antihîrs, și mai bine să rabde, ca mai bine le-o fi lor.

Dumnezău va trimete pă sfete Ilie și pă sfete Petre să să bată cu Antihîrs; Antihîrs va război pă sfete Ilie și-i va tăia capu, și atunci va lua și sfete Ilie moarte, că numai el din toți oamenii n'a luat moarte. -Singele lu Sfete Ilie va fi greū, și cum va pica pă pămînt, pămîntu să va cutremura; pămîntu să va mai cutremura și mai tare din temeliile lui, că atunci să va uita Dumnezău asupra lui, și-l va blestema, și el va lua foc și să va aprinde, și va arde dă noauă stînjini, și va rămînea curat cum a fost d-întîi.

Atunci va arde și Antihîrs cu toți ovreiî lui. Dumnezău

va face altă lume nouă, care să nu măi mănince și să nu măi bea ca noi, și nici n-o măi fi păcătoasă ca lumea d'acu.

Cutremurile de pământ

Pământul să cutremură cînd Iuda isprăvește dă ros cite o furcă d'ale pământului.

Să măi cutremură cînd să uita Dumnezeu pă pământ. Cînd să cutremură ușor și puțin, atunci Dumnezeu să uita cu un sfert dă ochiū la el; cînd să uita cu o jumătate dă ochiū, să cutremură măi tare și măi mult. Dacă s-ar uita cu un ochiū, s-ar cutremura tare dă tot, s-ar dărîma casele, ar prăpădi lumea.

Dacă s'ar uita cu amîndoi ochiī, ar sări pământul dă la locu lui, și-ar sări din țîtinī. Număi la vremea dă apoi are să să uite Dumnezeu spre pământ cu amîndoi ochiī.

Pământul să măi cutremură și cînd nechează calu lui Alisandru Machidon, Ducūpalu, care a băut apă vie și nu are moarte. El trăește prin oastrovile pustiilor dă mări, și cînd îi vine dor dă stăpînul lui, nechează dă să cutremură pămîntu.

Cu cit s-or îndesi cutremurile, cu atit să apropie vremea dă apoi. Cutremurile dă pământ măi sunt semne că are să să facă războaie între împărați mari, ori între crai.

Tot cutremurile măi sunt semne ca are să fie foamete în lume, boale, cîmī, holere, și alte multe răutăi.

(Spuse de Manda Mihăița din com. Ștefănești, Vîlcea)

PĂMÎNTUL

Pămîntu e mumă la lumea întregă¹⁾. Dar pămîntu nu

1). Poporul sub numele de «lume», înțelege tot ce este pe suprafața pămîntului, excluzînd corpurile cerești.

e mună ca mumele ăle-lalte, el ce naște, după ce îi crește, tot el îi mănîncă; că, ori om, ori dobitoc, ori copac, ori floare, și toate-toate din lume, din pămînt sint născute, din pămînt cresc și tot în pămînt intră. Pămîntu pă toate le mănîncă, d-aia și vorba romînească: «Minca-l-ar pămîntu» «L-o mînca pămîntu».

Pămîntu e și el tot o jiganie mare cu gură. „Gura pămîntului“ sau „gura pămîntului l-o 'nghiți“ ori „l-o soarbe sorbu mărilor“ unde s'adună toate apele din lume; are inimă, „inima pămîntului“, asemenea și coadă, «coada pămîntului», cum vine vorba.

E păcat tare să drăcuî pămîntu, că el te ține, din el te arănești și în el intri, cînd ț-o veni sfîrșitu. Ș'apoi și el cînd te-o apuca, să lasă greu pă tine, și în loc să-ți fie «țarină ușoară» o să-ți fie «ușoară ca peatra dă moară».

Dar cît îi fi și-l trăi, să fii vrenic, să muncești pămîntu ca pă el, că și el dăstul te-o freca cînd îi intra în el.

Cine sparge hotarele, dă să intinde să ia pămîntu dă la altu, e păcat mare, pă lumea ailaltă duce în spinare pămîntu luat cu hapea.

Pămîntu inghite pă toți blestămații dă Dumnezău, cum vine vorba: „Mă mir cum îl rabdă pămîntu, dă nu să crapă să-l inghiță“ și „cum nu se cufundă pămîntu sub el“. P'așîșderea și vorba cîntecului:

„Cine mî-a lăsat urîtu

„Nu l-ar mîi răbda pămîntu,

„Și nu i-ar putrezi trupu...“

Pămîntu, pă șarpele care a mușcat vr'un om ori dobitoc, la Pobrejenie¹⁾ cînd intră toți șarpîi în pămînt, nu-l primește să intre în el, și inveninatu de șarpe iese singur la drum să-și facă dă olovenie.

(Culese din Bogdănești și Ștefănești, jud. Vâlcea).

1) Schimbarea la față (6 August).

A P A.

Apa e făcută de Dumnezeu, ca să ude pământu și să-l ție de-asupra ei. Apa e soră bună cu focu, dar apa e soră mai mare, căci birue focu, îl stinge. Vai de-ai de înjură și drăcue apa, că face păcat mare, căci apa e sfintă în lume, că dacă n'ar fi apa, n'ar mai fi nimic în lume, ar fi pustiū. Fără de foc să zicem, că tot ar mai putea omu, dar fără de apă nu să poate; apa adapă toată lumea, o curăță, o spală de toate înpușciunile: apa e curățenia lumii. Chiar și băbăresele, cînd dăscintă, tot cu apa sparie boalele, cînd zice

„Cu cuțitu te-oiu tăia,
„Cu mătura te-oiu mătura,
„In ape mari te-oiu ineca....“

În fundu apelor mari, cum ar fi de o pildă: Oltu, Dunărea, Mările-Negre, își au dracii, ai de-aia căzut în apă, casele lor, căci de-aia le și zice lor lumea: „ai din baltă“, «fir-ei în baltă». Acolo în apă stau ei de să prăsesc, gătesc bucate, își fac mămăligă și ori-ce, taman cum facem noi pe uscat. Focu diavolesc e alt-fel; el nu să stinge de apă ca al nostru. Tot pînă pustietăți de mări, unde este numai *lișteav*¹⁾ de apă, stau faraonii cu faraonoaicele lor.

Apa n-ar primi pe diavoli în ea, dar diavoli au făgăduit să dea apelor mari cîte un cap de om pe toată ziua. Și de-aia, cum e în Olt de o pildă, pe toată ziua trebuie să să inece barim cîte un om. Cînd trece o zi, în care să nu să inece nici un om, Oltu începe să urle tare, și atunci trebuie să să păzască omu, să nu intre în el, că «cere cap de om».

La ape mari să nu cuteze omu, mai bine să se închine

1). Lișteav — tot una de apă, numai apă.

și să fugă, că „dracu nu face biserică”, el stă tot dă bogdășii, îi pune pîdică, îi împiedică mîinile și picioarele, ca să să inece.

Cînd ai să treci vr'o apă mare, fă-ți cruce în margine și roagă-te lui sfete Nicolae, că el este măi mare peste ape.

La vremea de apoi, are să pice apa după pămînt; a și început chiar d'acu să să pitule; măi înainte vreme erau izvoară pă toate drumurile și săpa omu un stînjîn-doî, și scotea apă ori unde vrea; da acu, sapî cîte trei-patru stînjîni, și abia dai dă cîte un licurici dă apă; ține ș'ala un an-doî și sacă, căci s-aū spurcat și izvoară și tot.

A început Dumnezăū să ia dîn toate, și oamenii tot nu vor să bage dă samă, să țîn numai dă rele. Dacă a început lumea să ia banî și pă apă, care e lăsată dă Dumnezăū sfintulețu pentru tot săracu, cum să nu să minie și Dumnezăū și s-o ia ?

Este păcat să scuipi în apă.

Cînd bați cu bîta în apă, ploauă.

Apa cît de spurcată ar fi, dacă trece peste noauă petri, se face curată.

Apele după pămînt să strîng în „sorbu mărilor”.

Este apă și în ceriū la Dumnezăū, că dîn aia ne ploauă.

Felurile de ape.

Sînt măi multe feluri dă ape:

Ape bune dă băut, dă gătit bucate și spălat rufele;

Ape urite, clocite, puturoase, care sînt bune numai pentru unele leacuri.

Ape părăsite, cum sînt apele din puțurile și fîntînele părăsite¹⁾.

1). Aceste «ape părăsite», se întrebuintează de vrăjitoreso. Descîntă într'o ast-fel de apă, pentru că să dea cui-va «de urit». După ce descîntă într'insa, o țîne trei zile în cotețul găinilor, apoi o ia și o dă ori s-o bea, ori stropoște hainele celui ce vrea să-i dea de urit.

Măi sînt un fel de ape, care le zic *ape vii*, dar nu sã știe unde or fi ; unii cîcã ar fi la marginea pãmîntului. Cîcã cine bea din apele alea vii, nu mãî îmbãtrînește și nu mãî moare nici odatã. Din apã vie n-a bãut niminea, doar *Duciupalu* lui Alisandru Machidon, care trãește ș'a-cuș, și-o trãi pînã la vremea d'apoî, și trei slujnice tot d'ale lui, care cum au bãut, s-au urcat în sus în vãzduh, și ele sînt *Sfintele*, care pocesc lumea¹⁾.

NOTA. P. S. Episcop Ghenadie al Rimnicului, într-o notã din studiul P. S. Sale : «*Eraldica Vekie a Romãnilor*» pag. 58, aratã cã «poporul nostru împarte apele mãî întãi în douã : curate și ne-curate. Pe cele necurate, adicã pe cele sulfuroase, minerale ori puturoase, poporul le privește ca *vãtãmãtoare sãnãtãței*, zice P. S. Sa. Apoî pe cele curate, zice, le împarte cu *Zend-Avesta* în trei categorii: apele bune de bãut și pentru curãțirea trupului ; apele neincepute, care se capãtã mãî ales din pũturi și nu din cișmele, scoțindu-se des-de dimineațã, și nu dupã alții și fiind aduse acasã iute (fãrã a vorbi cu cine-va) și în vase astupate, și aceste ape sînt bune de leacuri și mãî ales de descintece, ca cel de deochiũ ; în sfîrșit apele vii, care se gãsesc în crãpãturile munșilor și în locuri în deobște grele de strãbãtut, și apoî aceste ape mãî sînt pãzite și de balauri mari și rãi, ce urmãresc de moarte pe voinicii carii luînd apã vie, nu au fost prinși de stincele munșilor, ce se închid și se deschid pentru apãrarea acestor ape. Apele vii sînt, zice poporul nostru, bune de luat simple pentru toate boalele cronice, apoî le mãî pot întrebuința și bãtrînii, pentru ca sã înlînceascã».

Pe unde le-o fi cules P. S. Sa. așã o fi crezînd poporul ; dar în judetul Vilcea, de unde în cea mãî mare parte mã-am adunat materialul meu de tradițiuni și literaturã popularã, nu crede așã poporul.

Pe cele sulfuroase ori minerale, nu le privește ca *vãtãmãtoare sãnãtãței* ; din contrã, ca bune de leacuri. Cunoscc, cã foarte multe

1). Sãtenii cred cã aceste slujnice, fãcute sfinte prin bãutura apei vii, adusã de Alexandru Macedon, au fost douã din cele țigãnei și una rumincã. Și sfintele cele fãcute din țigãnei ar voi sã pocescã toatã lumea, dar sfînta cea fãcutã din rumincã, nu le lasã sã-și batã joc de lume, s-o schilodescã.

sătence merg din depărtări, de iau în sticle ape minerale, de beau, se scaldă cu ele, pentru a se scăpa de friguri, de umflături, ologeli, etc.

Ca vătămatoare sănătății privesc pe cele din lacuri, bălți și fântini părăsite, cărora le zic «*ape zăcute*». Tot ca ape vătămatoare sănătății sint privite apele din pârăele din păduri ori cimpuri, căci ele, zic sătenii, conțin *bale drăcești*, scaldăturile sfintelor, *tezmelor*, *Muma-Păduri*, *Miază-Noapte*, etc. Cu deosebire pină în răsăritul Soarelui, nu vor să bea cu nici un chip. Iar zina cînd sint forțați să bea din pîrae, lasă un semn în apă, cum: păr din cap, *stramă din bete*, cămașă, etc. Dacă ia în vas, suflă de 3 ori peste el, apoi bea; alții varsă de trei ori apă din vas, și apoi beau. Asemenea și cînd șed pe cîmpuri jos, cînd se scoală, lasă semn jos, ori cel puțin scuipă, ca boalele să se pue pe semnul acela.

Ape neincepute, le zic acelora, care se iau sara ori dîrineața, ori cînd, nu numai înaintea tuturilor, și din care vas să nu bea nimenea înainte. Cînd o ia, poate să vorbească. Dar această *apă neincepută*, nu cred să formeze o diviziune aparte a apei, căci ea e apă naturală. În cazul cînd ar fi recunoscută apa neincepută ca o diviziune a apei, atunci aș mai putea adăoga o nouă diviziune: *apa întilnită*. Această apă se capătă luind apă din locul unde se întilnesc două sau mai multe pîrae. Ea se ia tîcînd, merge cu ea în vase astupate tot tîcînd, udă pe bolnav cu ea tîcînd. Această «*apă întilnită*», este bună de *poceli* (paralizii), descîntîndu-se în ea descîntecul *sfintelor*. La descîntecul de deochiū nu se întrebuintează *apă neincepută*, ori *întilnită*, ci apă naturală, căci deochiul e o boală tute, ce poate veni și peste zi, cînd nu poți avea apă neincepută.

Despre *apele vii*, poporul din județul Vilcea nu crede că sint în crăpăturile munților, ori în locuri prăpăstioase, ci la *marginea pămîntului*, unde nu poate ajunge nimenea, să umble măcar și un milion de ani, zice săteanul; doar numai Alisandru Machidon, că a fost împărat mare și l-a ajutat Dumnezeu. Această apă, însă, nu e o apă reală, ci o apă care intră cu totul în domeniul fantastic, de cea poporul vorbește de ea ca de ceva imposibil. Apă vie, cine bea, nu mai moare nici odată, și decî nimenea n-a băut, de cit Ducu-palul și slujnicile lui Alisandru Machidon.

Tot în *Eraldica*, pag. 59, P. S. Episcop, într-o altă notiță arată

«in datinaile poporului nostru intră și facerea de puțuri, șipote și chiar cișmele pe la drumuri, răscruet de drumuri, etc.: și el crede că această faptă l-o ia Dumnezeu în băgare de samă, și chiar îi iartă pentru dinsa păcatele».

Spre complectarea acestei notițe, adaog următoarele : cînd săteanul face puțuri, fîntini și cișmele, prea puțin se gîndește la faptă bună, el face aceasta în scop de a avea apă pe lumea aialtă. Cine nu-și face o fîntinoară, ori harim nu vrea să dea ajutor cu bani, lucru material, la facere de fîntini, apoi pe lumea aialta i-se frige gura de sete, nimenea nu-i dă, că acolo nu se mai împrumută. Cînd moare cine-va fără să-și fi făcut fîntină, moștenitorii consideră ca o mare datorie să-i facă fîntină pe numele lui. Cînd visezi vr'un mort că îți cere apă, apoi să știi că-i trebuie fîntină. Poporul cînd face fîntini, nu ține numai de cît să fie lingă drumuri, ori răscrueturi, el știe una : să-și facă fîntină, fie ea și în cîmp ori pădure, fie ea singură la un loc, ori zece, două-zece în rînd.

Dacă fîntina unui om seacă, însemnează că acela n-are parte de apă, e sec.

Cînd dai oale, ori alte vase de pomană, să le dai pline cu apă, că pe lumea aialtă le găsești așa.

La Joi-Mari, sătencele să scoală din noapte, varsă cîteva vedre ori ciuturi de apă jos lingă fîntină : ia un vas cu apă și merge de il varsă pe mormintele morților lor, căci, zic ele, cu apa aceasta să spală și bea din ea și ei de Paști.

(Culese de prin mai multe comune din jud. Vîlcea).

Potopul lui Noe

Cînd a vrut Dumnezeu să prăpădească pă spurcații dă jidovi, a dat un potop mare, cum n-a fost nici n-o mîi fi, cît o fi lumea și Ardealu.

Pă vremea aia era un sfînt d-ăl chema Noe,¹⁾ care ca un sfînt ce era, știa că curînd or să fie înecuri mari în lume. Ca să scape dă moarte, el s-a apucat să-și facă o corabie mare, în care să sa încue cînd or începe ploile. Și fiind că era lemnar, singur s-a apucat să lucreze la corabie, fără sa mai spue cui-va ce vrea să facă. Și-a luat

1). Unii săteni pun pă Iov în locul lui Noe.

unelte, a plecat la pădure, zicînd nevastă să nu spue la nimine unde este și ce lucrează. Cînd a ajuns în mijlocu păduri, s-a pus să taie lemne, să le care și să le facă grămadă, ca să le lucreze.

Zavistiosul dă drac, cum e el făcut, număi dă rele bun, a mirosit el că Noe trebuie să aibă un gînd, dă nu-l tot vedea p'acasă; s-a dus la nevastă și-a 'ntrebat-o:

— Acasă e Noe?

— Nu e acasă.

— Da unde e?

— Nu știu, că nu mi-a spus, cînd a plecat.

A două zi, iar:—unde e nevastă bărbatu-tău.

Iar: nu știu, că nu mi-a spus, cînd a plecat.

Azi nu știu, mîine nu știu; pină o brodește într-o zi, taman mînca și bea vin cu copiii la masă. Dracu face cum face și suflă în oala cu vin, și cum bea a nevastă, s'mbată. Dracu, cum o văzu cum îi era lui aminte, o-ntrebă:

— Unde e bărbatu-tău, nevastă?

— Ia, tot lucrează în pădure la o pustie dă corabie, că, cică o să fie curînd-curînd un potop mare în lume, și noi o să intrăm în corabia aia, cînd o'ncepe potopu.

Dracului atîta i-a trebuit, iute s-a dus la pădure, și cum a dat cu ochii la grămada dă lemne, le-a răspîndit Nichipercea, dă nu s-a știut lemn cu lemn!

Noe cum a văzut drăcovenia asta, dă loc l-a ars la inimă, că dracu trebuie să-i fi făcut lui pozna asta. Iute s-a dus acasă și a întrebat nevasta:

— Nu cumva a venit dracu p-aici să te întrebe de mine?

— A venit.

— Ei și i-ai spus unde sînt?

Că hîr, că mîr, i-a spustoata tărășenia cum a înșelat-o dracu.

Atunci Noe, ca un sfînt, făcu o toacă dă paltin¹⁾ și in-cepă a toca în toacă, și dă ce toca, d-aia să strîngeau lemnele după unde le risipise Sarsailă, pină s-a făcut toată grămada, cum fusese și mai înainte.

Și din lemnele alea a făcut Noe o corabie mare-mare

1). Toacele de pe la bisericile sunt mai toate de paltin, și bîtrînii pretind că de la Noe a rămas zănou să se facă toacele de paltin.

dă tot, dă a încăput el, ai casi și tot felu dă lighioane ce se nișcă în lume. Și cum s-a încuiat Noe în corabie, a și început să ploauă, dă parcă vărsa cu găleata. Toți spurcații dă jidovi s-au inecat atunci, dă n-a măi rămas nici picior.

Da Impelițatu dă Sarsailă, nici în corabie n-a dat pace lui Noe; s-a pus și a dat o gaură în fundu corăbii, ca să intre apa în gaură și să se scufunde.

Da năpîrca, că o înțeleaptă, iute și-a vărît coada în gaură și-a rupt-o acolo, ca să astupe gaura. Și d-atunci până astăzi ea n-are coadă, și e păcat să omori năpîrca, că ea a scăpat pă lume; cine omoară năpîrca, îi moare vițelu de la vacă.

După ce s-a ostoit potopu, Noe a trimes corbu din corabie să vază, s-o fi uscat pămîntu. Corbu cum a dat dă stîrvurile jidovilor inecați, s-a apucat să mănince și și-a uitat dă ce îl trimesese Noe, și d-atunci a rămas vorba : „Făcu-și slujbă ca corbu“, care să zice alui dă-și uită la ce e trimes. Noe a blestemat pă corb să fie pasăre neagră, spurcată. și sa nu se sature până n-o da dă stîrvuri.

A trimes Noe, apoi pă porumbel; și porumbelu iute s-a întors c-o crecuță dă brad în cioc, și Noe a eșit din corabie.

Și așa a prapădit Dumnezeu spurcații dă jidovi, care sa încontrau cu Dumnezeu.

(Spus de unchoașul Matei Popă din comuna Ștefănești Jud. Vileva).

(Va urma)

T. Bălășel

H O R A

Tineretul țaran român, de ar fi cît de trudit, în zilele de serbătoare tot caută să pitreacă. Pentru asta fac joc, și cînd n'au cu ce, se string măi mulți la un loc; vară pe la cele răsînteni, iar iarna pe la o samă de case cu fete. Acolo toată ziua se hirjonesc și nihotesc, ca și cum binele de pe lume ar fi al lor. Nu se astîmpără de

bușete și trinte, de cît dacă s-așază la cîntat din gură.

În satele de la șes, cînd fac joc, cîși-va flecăi numiți *tocmași*, arvonese scripcarii încă înainte de serbători, și la timpul hotărit, se adună la o casă. Ceilalți flecăi dacă vreu să joace, trebuie să plătiască tocmașilor.

La Dormeni îi altă modă; *zicalași* stau gata la crîșmă. Scripcari greu găsești la dînșii, da 'n schimb mulți știu a zice din fluer; sint uniți cari cînd îți trag cite una de jele, te arde la inimă, nu alia; da și cînd îți începe cu de cele de joc, parcă-ți ia cu mina aleanul de la inimă. Cîmpoeși buni încă găsești la dînșii.

Moda muntenilor îi să facă joc la crîșmă. Îi găsești la un loc cu de tot felul: băet, babă și fruntaș și sarac.— Cu tojii beu la un loc, nu caută că-s fete. Ba chiar și la copii le dau. Aici fete-s îndrăznețe, să prind și ele singure la joc. Cum scobori în sate mai la vale, găsești altă modă; fetele stau toate la o parte. Flecăii încep fie care hora, și pe urmă poftesc pe fete; le strigă pe nume, ori le fac cite-un semn din cap. Pe cari-s mai rușinoase, le înhață de mină și le trag în joc.

Ori unde, am văzut la joc pe holtei și fete, gătiți cu ce au mai bun. Însă fetele muntence ce imblă cu capul gol și la joc, ca și acasă, macar să crăpe lemnele de ger.

Flecăii nu se uită la dînșii, dar fetelor cer curățenia; așa se aude mai peste tot locul strigătul lor în joc.

M-o trimes mama de-a-casă
Să joc fata cea frumoasă;
Eu am jucat cea mai hîdă
C-avea cămeșa mai mîndră.

Ca fetele să iasă la joc, trebuie să știe lucră, mai cu samă a șese. Flecăii să știe imbla cu caru cu boi și a cosi. Tot berbanții de flecăi cîntă fetelor în joc.

Hei saraca neteda,
Cu suveica nu ști da,
Cu vatala tot așa.
Da la joc haida, haida.

La șes îi frumos jocul în timpul verei, că 'l fac subt

umbra copacilor, dar iarna vai de capu lor în ce colb și duhoare joacă închiși în casă, înghizuiți de n'ai unde să dai un ac.

Prin unele sate, bunăoară în Giulești, cînd stau de joc, flecâii își ieu cite o fată și o duc în cămară, ori macar într'o șură, și acolo se drăgostesc; țin pe fete 'n brațe, le pișcă, le sărută, își ie inele unul de la altul și mai cu samă de basmele și zgărđiți le golesc pe fete. Cu basmaua, fudulașul de flecău să șterge pe obraz, iar zgărđița o toarnă pe pălărie.

La toți îi moda ca fetele se nu 'nsereze la joc și să se strîngă acasă. Flecâii joacă pînă mai tirziu împreună, cînd se prind cu ei însurați cu nevestele lor. În unele sate, după ce s-au dus fetele, flecâii merg cu jocul la crîsmă. În unele părți îi rușinos a juca flecâi în crîsmă, de fete nici vorbă se pășiască 'n crîsmă. Atîta numai la Paști joacă cu toții la scrîncîobul de lîngă crîsmă.

În satul Drăcenii, fetele duc la joc în serbătorile crăciunului cite un colac mare, nucii, mere și alune. În casa unde este jocul, flecâii așază la masă pe gospodarii, îi cinstesc cu rachiu și-i ospătează cu cele aduse de fete. Colacii rămăși îi împărțesc flecâii între ei. Pe valea Moldovei încă este moda fetelor să dea colac flecâilor, însă în sara spre si. Vasile cînd vin cu uratul. În posturi le-i rușine să facă joc, de cit numa pe la clăci cit își mai potol pofta de joc.

În satul Mălinii au obiceiul că după ce se duc de la joc, unii flecâi țin în drum pe cite o fată și o tot string în brațe.

Prin satele de la șes joacă: *hora* (moldovenească), *rusasca*, *polca*, danțu mai zis și *busuiocul*, ce se joacă pe la nuntă cînd se scol de la masă, *cărășelu* mai rar, *leșasca* și *cățana*, un fel de briu. Strigatu 'n joc cu toți o dată, se obișnuște în satele de munte pîn pe valea Moldovei. Mai la vale rar se aud

Preminte-Solomon și plugu de aur.

Am auzit din bătrîni, că Preminte-Solomon o fost filosof la un împărat. Amu s-o sculat alt filosof și l-o pîrt pe Preminte-Solomon la împăratu. Impăratu l-o dat afa-ă și l-o pus pe filosofu ceala; iar Preminte-Solomon s-o dus in lumea lui.

Da, amu, împăratului nu-î mergea de fel bine cu filosofu ist nou, și pe Preminte-Solomon nu-l găsia, ca să-l pună iară.

Și s-o sfătuit împăratu cu boerii lui, ca să facă un plug de aur. Și, așa, a făcut un plug de aur. Apoi o pornit omenii împăratului cu plugu de aur prin țară și 'ntreba: „ce ar face plugu cel de aur“? Nimeni nu gicea. Se duseră intr'un oraș și, după ce nu gici nimeni din oraș, ei plecară. Cînd la marginea orașului, văzură că ședea un om, lingă un gard, pentru dînsul, și minca o coja de mălaiu.

— „Aide, ziseră ei, că, iacă colo șede un om jos, să-î întrebăm și pe dînsu“. Cînd ajunseră la om, da el nu se scula de jos, îl întrebară: «ce ar face plugu ist de aur?».

El le-a respins așa: „Dacă n-a ploua in luna lui Maiu, nu face nici cît coaja asta de mălaiu“. Iar ei i-au zis: „Școlă-te de-aici, că după tine umblăm; tu ești Preminte-Solomon; că de cînd umblăm, nimeni n-a gicit. Și l-o luat inapoi la împăratu.

Cînd se tăia oamenii cei bătrîni.

Ci-că a fost o vreme, demult, demult, că stăpînirea poruncise să taie pe oamenii cei bătrîni. Un om avea un tată bătrîn și de frică ca să nu-l taie, l-o ascuns intr'o taină, in casă, și-î da mîncare acolo, de nimeni nu știa. Cînd vine o foamete mare, de nu se mai găsia semințuri de nici un fel de pine. Omu se duse la tat-so și-l întrebă: „Eacă, tată, ce se facem, că numai e nici un fel de sămință in țara“.

Tat-so îi zise: «n'avea grijă. Du-te, ia plușu și ară toate drumurile, și are să răsară fel-de-fel de semințe: orz, ovăz, griu, ș. a. — El așa făcu. După ce ară toate drumurile, prinse a răsări toate felurile de semințuri.

Atunci stăpînirea prinse pe om și-l întrebă: «că cine l-a învățat pe el să are toate drumurilor»? El a răspuns că tat-so l'a învățat. — «Da unde-î tat-o — «L'am ascuns, ca să nu-l taie,» răspunse omul. Și atunci stăpînirea a dat poruncă, ca să nu mai taie pe cei bătrîni; că dacă nu era bătrînul cela, de unde era să mai aducă ei semințuri.

Balaurul din Ticlău, de lingă Tătăruși

Spunea bătrîni, că în țiclăul de lingă comuna Tătăruși, demult o fost un balaur, care și-astupa coada și se făcea flăcău, și venia la joc de juca cu fetele.

Da odată, i-o eșit coada, și un romîn i-a zis: „Măi flăcăule!, astupă-ți coada biciului».

El o chemat pe romîn de o parte și-o zis: «Iea toporu și-l implintă la mine după cap». Romînu a luat toporu și i l-o implintat după cap.

—L-ai implintat? o zis smăul — L am implintat, a răspuns romînul.

— Ei!, cînd s-a implini anul, să vii iar aici, o zis balaurul.—Și cînd s-a plinit anul, romînu o venit acolo, unde o și găsit pe balaur.

— Ai venit? — venit, response romînul.

— Știi că amu un an, ai implintat toporu la mine după cap, așa e că s-a tîmăduit?—Tîmăluit, response romînul.

—Vezi, rana din ceafă s'a tîmăduit, dar cea din inimă nu s'o tîmăduit cînd mi-ai zis: «astupă-ți coada biciului»
Și l-o prăpădit smăul pe romîn.

De cînd o pustiit Moldova limbile păgine.

Zice ,că Moldova 40 de ani o stat pustie. O venit niște

limbă păgine și o tăiat toată lumea din Moldova. Ațiția de mulți păgini o venit, că rădăcinile fagilor erau roase de copitele cailor lor. Se mai găsesc și amu ciolane de ale lor. Ion Ungureanu, tatăl lui Gheorghe Ungureanu, săpind nu de mult în dimbul de la Gheorghe Suliță, ca să astupe un bilc (lac), a dat peste o groapă arsă. D'asupra gropii era o scindură groasă, și pe scindură, înșirate ciolanele unui om; iar în groapă, o grămadă de mălaiu tătarese, pe de-asupra era muced, iar în jos roșu ca jăratecu.

Spuse de Costan a Siminei din Heciu (Suceava)

R. Marinescu

Vulpea și Lupul

Era o-dată un cioban. Intr-o zi de primavară și călduță să apropie cu turmușora lui de un crîng, de-o pădurice.— O oae tocmai atunci fătase. Pe cine să pue oaea să-i boteze, că copilul îi era slab. Iacă vede o vulpe; fără multă vorbă, vulpea boteză oaei mieluşelul și donda, donda, tot grăind cumătrele, se treziră în mijlocul pădurei.—Cumstăteau ele de vorbă, iute și lupul pe-acolo.

— Ă! da noroc bun cumătră vulpe, ce mai faci pe-aici? și dădură labele.

— Mulțămesc cumătre! Ia am venit și eu cu cumătra oae să mai vorbim cîte ceva de-ale noastre, de care D-voastre bărbații nu trebuie să aveți de știre.

— Bine cumătră, bine, da rogu-te dă-mi mie pe finu-țu să-l învăț carte, că mult bine i-a prinde!

— Baiu, cumătre, ziseră vulpea și oea; lasă-l cum se găsește, că de-or învăța toți carte, cine-a vacsui ciubotele și-a munci pentru bogați.

— Bine, bine cumătră, ai dreptate; dar azi e lege că ori-cine trebuie să-și învețe copilul batîr țiră de slovă.— Cine nu se supune, li vine pedeapsă!

— Fie cum o fi cumătre, eu nu-l dau nimăru; să știa că-oiū păți ce-oiū păți, da tot nu-l dau, că-î și nevrîstnic, mititelu! —

— Eu nu știu de-aeste; trebuie să mi-l dai!

— Ba nu l-oiū da nici în ruftu capului, zise oaea

— Bă -l dau pe finu-meu să învețe ceva, zise oaea, da întâi să-mi juri pe cruce că-l vei îngriji bine și cu durere de inimă!

— Mă prind, zise lupul.

Atunci vulpea porni înainte cu lupul și oaea după ea, pină ce ajunse într-un loc unde era o sfintă cruce, numai bună de obrazu lupului.

— Pune laba ici, zise lupului vulpea, ca să juri; apasă bine și cu credință că alt-fel nu te credem; zi după mine...

Dar de-odată se auzi :.... clomp! capcana (cursa) se închise și prinse laba lupului ca într-un clește.—

Cit s-o fi năcăjit bietul lupo să scape de la jurămint, nu știu. Știu atita ca blana cu care era îmbracal stătea într-o zi în gluga ciobanului, și întrebă pe un negustor cîte părăle li dă pe pielea lupului că-î trebuie pentru tabac.

Auzită de la Popa S. Arghir elev în clasa II-a la școala din Broșteni, într-o lecție de Istorie.

M. Lupescu

Moartea

Cind zilele omului s-o sfârșit, fie tinăr ori bătrîn, el moare.—Moartea, nici nu știu cînd vine. Ea-î supusă poruncilor lui D-zeu, căci numai de-acolo cosește suflete, de unde-î poruncește Cel-de-sus.

Moartea se arată boșnavilor sub forma unei babe hîde și urite, numai ciolane, cu ochii duși în fundul capului, cu dinții mari, cu degete lungi și subțiri, avînd în mînă o coasă.— Cînd se arată omului, ea-l poftesște să bea dintr-un pahar o băutura amară, cum-î focul. De gustă omul,

zilele i s-o sfîrșit. De nu gustă cu voe, îl face de nevoie să guste din pahar. Atunci sufletul să dislipește de trup, esă din om ca un fum albastru și moartea fuge pe pustii. — Pe unia îi ciopîrtește cu coasa și de-aceea, la trei zile după ce moartul s-a scos din casă, trebuie să se grijască și să se sfințască casa, căci din om țîșnește sînge pe pereți, cînd moartea îl tae.

De nimeni n-are trică moartea ca de sf. Haralamp; el e mai marele ei, și acolo unde sfintul îi poronțește să nu se ducă, ea-l ascultă, căci vai și amar de ea, de nu face pe voea sfintului. — Cînd moartea nu ascultă de el, sfintul o pune la pedeapsă și o calcă în picioare. Moartea nu vine fără pricină la om; chiar și cei ce se îneacă și se spînzură, cum și cei ce mor grabnic, încă trebuie să fi fost vre o pricină ca să le vie moartea; aceasta credință e întărită în popor prin zicerea: „Nuntă fără minciună, și moarte fără pricină, nu s-o mai auzit“.

Sfîrșitul zilelor omului, moartea, se exprimă în popor prin o mulțime de zicale: *I s-a sfîrșit zilele; a dat pelea (hîștioaga, ortul) popel; l-a ertat D-zeu; adoarme somnul cel veșnic; l-a strîns D-zeu de pe cele cărări, sau de pe cele drumuri; i s-a curmat zilele; a adormit între Domnul; se duce iar în pămînt de unde a fost luat; nu-i trebuie de cît trei coși de pămînt; etc.*

Despre om care se purta rău cu lume se zice: *Bine că l-a luat dracu, sau bengă; s-a săturat acuma de toate; s-a curățit lumea de un drac, sau de un rău; l-a potrivit Dumnezeu, etc.*

În cîntece, moartea e exprimată prin o mulțime de expresiuni:

Că cu cine am petrecut
S-a dus și n-a mai venit!....

Am să scriu un răvășal
Să-l trimăt maicei de dor:
De-a mai face vre-un fector
Puc-I capul sub picior
Să-î sfîrșească zilele
Să nu umble țările
Și toată cărările....

În bocete mai ales, sînt o sumedenie de „zicale“, prin care se arată moartea; sînt și unele glume pe socoteala mortului și a morței.

Dumnezău să-l erte
Cu fasole fierte,
Cu bob înflorit,
Cu malaiu dospit
Bine e-o murit.

saŭ

Dumnezău să-l erte
Cu trei poame fierte,
Cu una mai moale
Să nu să mai scoale.....

Moartea grabnică, zisă și *moarte năprasnică*, e considerată de săteni ca o pedeapsă dumnezească. Rău-i de cel ce moare grabnic, fără luminare! «*să n-ai luminare la moarte*» e un blăstăm din cele mai mari pentru sătean. Cel ce n-are luminare, *lumină*, la moarte, *moare ca un cîne*, ca un netrebnic, și trebuie să fi fost amarnic om, de l-a lipsit Cel-de-sus, de lumină.

Rău-i Doamne, și de cel ce moare *negrijit*, ne spovădui și ne împărtășit! — De aceea săteanul, cînd se vede că s-a apropiat funia de par, cheamă la el pe popă, îl spovidește și-l împărtășește, și apoi, întărit cu cele sfînte, așteaptă moartea, nepăsător. Rău-i de cei ce mor ca cîni, fără lumină și fără cele sfînte.

Că omul n-are a trăi cit lumea, țaranul o știe, de aceea îi auzi dese ori zicînd, fiind înădușiți de cine știe ce nădhuri, ori chinuiți de bătrînețe sau boale: „Ca mine, poimine, m-or duce și pe mine acolo la *cucueta*“ (la biserică) „ca mine, poimine mi-a pica și mie steaua“; „de-amu nu-i mult pînă departe“, ș. a.

Moartea se prevestește adese-ori prin semne, care de multe ori se adevăresc, lucru ce face pe țaran să creadă și mai mult în credința apucată din moși-strămoși, așa:

Cînd cîntă cucuveica pe casă, are să moară cineva în acea casă.

Cînd latră cînele, are să-i moară stăpîni.

Cînd sã aratã pe ceriũ stea cu coadã, moarte in popor aratã, prin bãtãlii, rãzmiriti, cîmã, holerã ș. a.

Moartea e prevestitã și prin visuri. Cînd visezi cã te pradã hoții, are sã-ți moarã cineva din casã. Cînd visezi cã-ți picã un dinte și nu te doare, îți va muri o rudã fãrã sã ai mare pãrere de rãu. De visezi cã ți-a scos cineva o mãsea, și te doare tare, îți va muri cineva dupã care ai sã te scîrbești tare, ș. a.

Moartea se prevestește și prin semne pe trup. De ți se inegresc unghiile, ori de ai puĩ negri pe ele, îți va muri cineva din casã, ș. a.

In sfîrșit de moarte nici o ființã vie nu scapã.—Moartea e supusã porõncilor lui Dumnezeu, de care ascultã cu supunere.

Moartea va dispãrea și ea la vremea judecãței celei înfricoșate cînd, inviind toți morșii, cei rãi vor trece la iad și cei buni la rãu.—Lume atunci nu va mai fi.

M. LUPESCU

Leac contra frigurilor

Bolnavul de friguri, se duce des-dimineatã și in zi de sec, la cimitir, la mormintul unui frate sau o rudã așã de aproape, și zice, adresîndu-se cãtre mort: Gheorghe (sau cum îl cheamã pe mort) dã-mi o perinã ș-un lãiceriũ, cã mi-a venit un musafiriũ! Și apoi ia țãrnã din mormint cu trei degete. Așã se repetã de trei ori.—Acea țãrnã apoi o pune într-o legãturã, și bolnavul o poartã legatã la git trei zile, iar in dimineatã zilei a patra, se duce inapoĩ la cimitir, tot la mormintul acela, desleagã legãturica cu țãrnã de la git și dupã ce zice de trei ori: «(cutare) na-ți perna și lãiceriul, cã mi s-a dus mosafiriul», asvirle țãrna din legãturã pe mormint.

(Drãgãnești, Suceava)

Comunicat de C. Teodorescu

Cîntecul lui Istrail

Moise, Moise și Aron
Pe cei de la Faraon,
Pe Istrail cel iubit
Din robie l-aū izbăvit.
Egiptenii nu voia
Lui Istrail drum să dea ;
Atunci zece semne s-au lucrat
Pe Egipteni i-aū stricat.
Iar Istrail cel iubit
Nici un rău nu s-aū pătimit.
Apa-n sînge s-a făcut,
Egiptenii n-aū băut,
Apoi broaștele prin casă,
Țînțari muștele pr'n vasă
Bube răle puruioase
Arzătoare pin în oase ;
Grindină, foc arzător
De vieturi¹⁾ stricători :
Intunec în trei zile
Neputînd șede pe nime
Nici focul să lumineze
Pe paturî să dormiteze ;
În sfîrșit aū dat la moarte
Întăia născută parte.
Faraon s-a îngrozit,
Pe norod l aū slobozit
Cu avere-ndestulat,
Ca să scape din pacat.
Iar Istrail cel iubit
Spre pustie aū pornit :
Zîua noru-l îndrepta,
Noapte focu-î lumina.
Moise apa a dispărțit;
Istrail pe uscat aū trecut,

1). Vieturi — podgorii cu vie.

Iar Faraon aũ intrat
 In marea, s-aũ inecat ;
 Și așa s-aũ izbãvit
 Istrail cel prea iubit.

(Cules de la Prouteasa Paraschiya Grințescu, din Broșteni, Suceava).

M. LUPESCU.

DESCÎNTECE

De mușcătură cu șarpe.

VIII)

Sã ei trei fire de iarbã de la pirãu, o ulcicã cu apã ne-
 inceputã, și purtînd cruciș firele prin apã, zicĩ :

Lestrițã albã
 lestrițã neagrã
 lestrițã pestrițã
 nu mușca de pelițã,
 pelița-i de carne,
 carnea-i de os
 veninu sã curgã jos
 (cutare) sã rămãe sãnãtos.

Dupã ce terminã descîntecul, spalã ranã cu acea apã și
 apoi leagã cu o peticã curatã cele trei fire de iarbã.

De deochĩ

IV)

Se ia apã ne inceputã într-o ulcicã, pune intrinsa pe rînd
 șesã cãrbunĩ aprinși, zicînd de trei ori :

Ista-i de deochĩ
 ista-i de strigare
 ista-i de mirare
 ista-i de ochiũ cel mare.

Sufã cruciș peste fruntea bolnavului de trei ori, îi dã sã
 bea din ulcicã de trei ori prin trei locuri și cea se rămîne

1). V. vol. I, 118, 200; vol. II, 89, 164.

2). V. vol. I, 57, 82, vol. II, 87.

varsă pe cine, zicînd : durerea de la (cutare) să treacă asupra cînelui.

De spăriet

Esă moșu dintr-o casă
cu minuri păroasă,
cu picioare păroasă,
cu unghii păroasă,
cu degete păroasă;
și eu mă duc și-l întreb :
—und-te duet ?
—la (cutare) să-l inspăimintez.

Nu te duce acolo ; te du la nouă țete de sărac
că mîinecă pine și masline
și te-așteaptă și pe tine.

Apoi suflă în cruciș peste fruntea bolnavului.

De gilci

Gilcă, gilcuță
inealecă pe-miță
și te du la marea neagră
și te pleacă și be apă
că gilguța îndată sacă.

În timpul cît se descîntă, ia o bucată de mămăligă ne
începută și tot atinge gilcele ; apoi o dă la cinî. În fine ia
untură de porc, o frămîntă cu cartofe ferte, și acel aluat
îl lăeag la gît.

Comunicate de P. HERESCU

Superstiții

365. Cînd găsești șerpî prin grîu (holdă), moare cineva
din casă și din trînsul ajunge la pomană.

366. Cînd găina cîntă cocoșește, nu e semn bun ; trebuie
a-î jumuli penele de pe cap, și de vor eși altele albe, nu
ai a te teme ; eșînd însă negre, rău prevestește.

367. Cînd cade grindina, înfinge un cuțit în pămînt, și ea va înceta îndată.

368. Să nu minîci splina de animal, căci ți se pune splina cînd vei alerga. (Prin punerea splinei se înțelege un fel de junghiu).

369. Cînd cîntă coțofana (știriea) aproape de casă, îți vin radele.

370. Cînd ușa se deschide singură, îți vine vr-un prietin.

371. Pentru a scăpa de pureci, taie în zîva de Paști, coș negru, iar cuțitul minjit de sînge, înfinge-l după ușa și lasă-l acolo, și toți purecii se vor stringe la el.

372. Dacă la masă se varsă vin, e semn bun; ear dacă se varsă rachiu, e pagubă,

373. Cînd paserile aș pui mici, nu trebuie a vorbi de dinsele, căci le minîcă furnicele puii.

374. Semințele de castraveți trebuie puse în zî de dulce în pămînt, căci pîndu-le în zi de post, se fac castraveți amari.

375. Cînd îți țiuie în ureche, te înjură cineva.

376. Pentru ca paserile stricatoare să nu vatăme sămăntăturile, să ea la lasatul de post, resturi de pe masă, și eșin! afară, se aruncă cite puțin în diferite părți, chemînd odală cu aruncatui pe rînd, fie-care neam de pasere să minînce.

Tot în acest scop, se mai face la lasatul de post o ață de cînepă, înodîndu-se cu mînele la spate și cu ochii închiși. Se fac 9 noduri, și în timpul lucrărei, se descîntă un descîntec ce nu l-am aflat de o cam dată.

[Din Grozești, Măhedinți]

Comunicat de C. GHERGHINESCU

377. Dacă în ziua de Florii, umbli încius cu salcia dusă la hiserică, nu te mai doare mijlocul.

378. În ziua de Rusalii se pune pelin la ușa, la icoana, la fereastră și în toate părțile, ca să fie cei din casă păziți de Rusalii.

379. Cînd te doare capul, și te afumî cu pelin de la Rusaliî, îți trece.

380. Cînd urechea vijie cuiîva, să se afume cu baligă lipită în ziua de Mărina.

381. La fete să nu se pue cercei cînd es plugari la cîmp, căci li se rup urechile.

382. Cartea să nu fie deschisă cînd mănînci, căci uiți.

383. Ca să scapi de armată, leacul este să mănînci pui scapat de la cioroiu.

384. Cînd fulgeră întăi, să ei pae de jos cu ochii închiși, căci sînt bune de fulgerătură.

385. Dacă în casă sînt greeri, ca să scapi de dinșii, pu o roată de car în casă.

386. Copilului mic să nu-i se tac unghiile, căci ese hoț.

387. Copilului mic, pînă la anul, să nu-i se tundă părul căci e rău de foc.

388. Sara nu e bine să te uiți în oglindă, căci urit lumii te vei face.

389. Ca să nu se poată lua mana de la vite, de cătră femeii fermecătoare, trebuie să ungi țîțele și să legi la coadă usturoiu.

390. Stea cu coadă roșie de se va vedea, răsboiū mare va fi.

391. Ciți paîangenii vei omori, și se va erta de fie care cite trei pacate.

392. Copilul care va suga țîță de la o țigancă, nu se va deochia.

393. Spre a nu se deochia un copil, se ea pămînt de sub talpa măsii și-i se face zbenghiū în frunte cu această tină, sau zbenghiū cu scrobeală albastră.

394. La ursitori, trebuie să fie tot-d-auna masă întinsă ca să aibă ce mîncă; la caz de a nu avea, ursește rău pe noul născut.

395. Calul care n-are splină, fuge mai iute și nu ostenește.

396. Cînd te scalzi și întri în apă, fă-ți cruce; de nu faci, necuratul pune fiare și te îneci.

397. Cînd un om calcă pe urmele pe care au mblat ursitorile, rămîne damblagiu.

398. Cînd vezi un vîrtej, dai cu ho! și el se va risipi.

399. Cînd ouă găină ou cu vine întrînsul, este o aratare.

400. Cînd la vre-o nuntă bei vin sau rachiu, trebuie să bei două pahare căci alt fel unu din doi moare.

401. Omul care omoară un orbete cu mînile din dărăt, are leac să vindece femeile ce sufer de jîte.

402. In sara de sf. Vasile se pun linguri pline cu apă într-o tavă cu tăvile, și a cui o fi seacă, n-are noroc.

403. Cînd se bate sprinceană unei fete mari, ea bate în scinduri, crezînd că așa se va usca cel ce se gîndește la dînsa.

404. Cînd fulgeră, să nu stai în ușa casei.

405. Picioare de găină să nu mîninci, căci nu poți să stăpînești vorba.

406. Salcie de la Florii făcută cercuri și puse la icoane, e bună să se aprindă cînd fulgeră și trăsnește, și este cineva singur în casa.

407. Asemenea se fac cercuri și se pune pe pomi ca să dea roade mai multe.

408. Faptul că după ploae se văd broaște, se atribue sorbului, care pogorîndu-se asupra riului, ia apă împreună cu broaște.

409. Dacă cineva poate ficsa cîlva timp privirile la soare, e semn că acela este hoț.

410. Buba rea se vindecă cu prune pastrate din ziua de Joia mare (săptămîna mare).

411. Cînd mămăliga caldă, resturnată pe masă, se desparte în două sau mai multe părți, e semn că vei călători.

412. De pisică să nu te prea îngrijești, căci ea se roagă să moară toți și să nu rămăe de cît o babă bătrînă, ca să-î ia mîncarea din mînă.

413. Fetele să nu mînince despletite, căci le cade părul.

314. Cîinele care urlă și se duce ne mai întorcîndu-se la stăpînul seü, voește binele casei.

415. Dacă un mort va fi moale, este semn că va muri vre-o rudă a sa după el.

416. Mortul eare va ține un ochiū mai deschis, nu se îndurā de lumea asta.

417. Cine furā gaina altuia, îi numerā fulgii pe cea-laltă lume.

418. Cînd faci ghem, înșirā ața pe o bucățică de pline, iar nu pe cîrpă, căci pe lumea cealaltă o măninci.

419. In săptămîna brinzei să nu te spelī la cap, căci se scutură bordufurile cu brînza în cap (adecă faci mătreață) și-ți albește părul curînd.

420. După ce te-ai spalat la cap, varsă îndată zoile, căci tremurîndu-se în acel moment pămîntul, îi va tremura capul cît vei trăi.

421. Cine dă ața de pomană, face punte pe lumea cea laltă și trece în raîu.

422. Cine plătește 5 sārindare preotului, găsește o casă pe lumea cealaltă.

423. Femeea care moare în poziție, să-ī se dea de pomană un scăunel și un baston, ca să aibă pe lumea cea laltă pe ce șede și în ce se sprijini.

424. Cine dă acu cu ața întrînsul, își dă zilele.

425. Lumina cînd n-o mai poți ține în mîna, pune după ușa lumina cea mică, căci e lumina celor înecați.

426. Cînd cineva îți dă lapte, dă-ī paharul înapoi cu puțină apă, ca să nu ințerce vaca.

427. Duminică să nu spui că te doare capul, căci te va dura mai rău.

428. Vinerea să nu coși căci vei suferi de ochi.

429. Săptămîna mare (cea de lîngă Paști) să nu prea lipești sau spoești, căci e rău de boală.

Din Ciulnița (Ialomîța).

Comunicate de I. N. Constantinescu

Strigăte în joc

153. Strigă, strigă mutule,
nu tăcea tăcutule,

că ai gură de strigat
și picioare de-alergat,

de imblat noaptea prin sat
la nevasta cu barbat.

Cind cole la capatat
facă draeu de bărbat,
vine tremurind la pat.
Eu îl întreb de sanatate
el imi dă cu buha in spate;
nu știu buhă-i ori îi pium
că din spate-mi ese fum;--
nu știu buhă-i ori îi pămă
că din spate-mi ese zama

X

134. Vai de mine n-am opinii
și draguțe este cinei.
Vai de mine n-am obele
și draguțe cite stele.
Cite stele sint pe ceru
toate pină in ziuă pier,
numai luna și c-o stea
știe de patima mea.

X

135. Vai de mine n-am draguțe
numai trei mititelute :
una-i slută,
una-i mută
una-i cu spinarea ruptă.
Trecu balta
luai alta,
mai frumoasă
mai gheboasă,
nici cu asta nu ții casă,

X

136 Tot imi saltă din potcoavă,
ca moara din costoroabă,
și mi-o saltă din călcăi
ca moara pe căpătăi.

X

137. De trei zile beu la vin;
las să beu, că sunt străin:

de trei zile beu la bere;
las să beu că n-am muere.

X

137 Cit îi Moldova de mare,
numai două vaduri are,
dar pe vadul de la vale
samanate cuișoare,
dar cine le-a samanat?
Gheorghies cel farmacat.
Dar cine l-o fermecat?
Două fete dintr-un sat
ș-o nevastă cu barbat.
Dar cu ce l-o fermecat?
Cu sulcină din grădină
și cu apă din fântină,
cu trei crengi de liliac.
ca să nu-i mai caî de leac.

X

139. Draga mamei jucăușă
ce-ai făcut de șezi la ușă,
răzămată de-un ușor
rădicată de-un picior?

X

160. La răchita răsădită
face-o babă pe ursită.
Bate babă penel^o
să crăpe izmenele,
ori să crăpe și să cheie
ori să vie să mă eie.

X

161. Hăisa țală la camară
la hirbu cu rumineală.
Invirte mamă hirbu bine
să mă joace și pe mine.
Invirte mama hirbu roată.
să fiu de flecăi jucată.

X

162. Fata care se rumenește

nici o ceapă nu plătește.
Da ea tot s-a rumeni
batră-un foțu de l-a plăti.

x

163. Ardă-l focu, bată-l para
că m-o iubit toată vara—
și tot a zis că m-a lua
pină ce-o venit toamna;
și s-o dus și m-o lasat,
m-o lasat de ris în sat,
de risu femeilor
de ura flecăilor.

x

166. Are tata patru boi,
și din patru vinde doi.
Vinde tata pe mindril,
să-mi fac rochiu de cașmir.

x

167.—Buna ziua cocostire,
n-ai văzut pe Safta 'n țirg?
—Am văzut-o în Podu-lung
mina șapte fete'n plug,
cu biciușcă pe curea,
cu coadă din capra mea.

x

168. Haide fată la Hirău,
calare pe-un ciucălău.

x

169. Două giște și-ju hoboc,
hăis tirtan la poloboc.

x

170. Cum nu-l lelea cățalușă,
face patu dupe ușă,
cînd mă duc sara la ea,
ea mă prinde de curea,

164. Pe Maioru de la Piatră
bate! D-zeu să-l bată,
tot a zis că e nu-s fată;
Eu mă țin fată curată,
numai odată sint scăpată,
o dată după poiată,
în dosu pirlazului
cu Gheorghe-a ninașului.

x

165. Mititica joacă 'n joc
und' să prinde, n-are loc;
și-i dragă flecăilor,
ca buha găinilor.

Comunicate de S. Mihailescu

și mă trage-n pat la ea.

x

171. Umblă rusu prin răchiți
și rusca coviți! coviți!
Moară rusu de necaz
c-a găsit pe rusca 'n laz

x

172. Mă ita-m-aș și m-aș duce,
nu știu face mălaiu dulce.
Ba nici dulce, nici dospit,
la ce foc să mă mărit?

x

173. La Catrină la bordei,
este-o mișă și-un cotei,
și o scroafă cu doi purcei.

x

174. Cite fete-s cu cercei,
parcă-s scroafe cu purcei.

x

175. Hei saraca bine sare,
și-acasă nimică n-are.

176. Mai stăi fata că ți-a fi,
dute-acasă și-ți riși.

—Lasă-mi mamă să joc,
c'oîu riși un tăbultoc.

x

177. Haide roată curcubeu,
să mă sui la D-zeu,
c-o samanal cucu grîu,
și pupăza cinepa,
s-o culeagă fetele,

(Din Dolhasca, Suceava)

că se rup cămeșile.

x

178. Așa joacă-n alte sate,
cu cămeșa ruptă'n spate.

x

179. Nu umbla noapte în sat,
că-ți veni cu capu spart.

Comunicate de T. C. Ionescu.

Bobii

Bobii, bobghi ori *bogi* se zice grăunțelor cu care se caută în bobii. În bobii nu se poate căuta de cît cu grăunțe de popușoi. Grăunțele cu care se caută în bobghi, trebuie să să desface de știulete, să fie curate și bune. Cînd te duci la babă să-ți caute în bobii, ea coboară din pod un popușoi și desface grăunțele ce-î trebuiesc. De vine la casa omului, trebuie să-î dai un popușoi, să-l desfacă ea de pe ciucălaș. Cu grăunțe dejghiocate nu vra să caute în bobii.

Bobii se alcătuesc din 41 de grăunțe curate și mari. Cînd baba caută bogii la mai mulți din casă, schimbă un bob din cei 41 și apoi caută. În bobii se trage în genere pe *sîta*; dacă sita-î spartă, se caută pe o pernă; și dacă nici perne nu-s în casă, pe masă ori pe laiță.

Înainte de-a se trage (de a se înșira) bobii, ei se mesc. — În menirea lor, baba zice: „41 bobii, bine știți, bine giciți și mie drept să-mi spuneți: cum ați știut a ră-sări, a crește și a vă face boabe, să știți să-mi spuneți dacă G. are să vie chefos, voinic și în duși buni, că de nu, în foc v-oîu arunca”.

După menirea aceasta, care variază după localități și bobii, grăunțele se întind în lung și se despart în trei gâ-

mezi. — Înainte de a le depărta în grămăgioare, se sumuță ca copiii, și se face pe ei semnul crucii.

Din grămăgioara din mijloc se desparte câte 4 fire, până ce rămâne 1, 2, 3 ori 4 și se pun sus, în dreptul grămezei. Acelaș lucru se face cu grămăgioara din dreapta și cea din stînga.

Bobii pot să pice pe pe 5 ori 9. — Cînd bobii cad pe 5, cel pentru care se caută, sosește îndată; cînd cad pe 9, îl stă locului. — După ce s-au scos întăiul rînd alcătuit din 3 grămezi de 1, 1 și 3, ori 2, 1 și 2 ori 2, 2 și 1, ori 3, 3 și 3, sau 3, 4 și 2, ori 2, 3 și 4 etc., năunțele se amestecă și procedindu-se ca întăi, se scot alte grămăgioare. Aici ei pică și în 8, ori 7, ori 10, ori 12, ș. a. Bobii copriind 3 rînduri în lung și lat, fie-care rînd alcătuit din 3 grămăpioare.

Unu arată bob sositor; 2 îndoeală; 3 bucurie și 4 vorbe; rîndurile din stînga e «mina streină» și partea din dreaptă e «în casă».

În bob se caută fetelor de aũ să se mărite, flecăilor de aũ să se însoare, ibovnicilor despre drăguțe, drăguțelor despre ibovnic, femeii cînd îi dus barbatu departe, pentru perderi, scirbe ș. a. — Ceea ce fac țigancele cu cărțile, fac babele cu boghiș, așa că am putea zice că cărțile babelor sunt *bobii*. Obiceiul acestă e foarte vechiũ la Romini, *Bob sositor* se zice bobului ce vine în dreapta și e singur. *Bob sositor* e o zicală mult întrebuintată în popor.

Din sate sint unele babe, ce gicesc așa de bine în bobii, de te miri, de ele. Gura le merge ca toaca și de multe ori întimplarea adeverește zisele lor. — Cu cit vremea trece și știința pătrunde în sate, bobii se răresc și spre mirarea noastră li ia locul cărțile, după cum și obiceiurilor bătrînești li ieũ locul moșnităriile de azi.

M. LUPESCU

Bibliografie

Achille Millien: *Balades et chansons populaires tchèques et bulgares*. Paris, A. Lemerre, 1894. — Intr'un frumușel

volum de 129 pagini, D. Millien scrie într'o franțuzască elegantă, cite-va balade și cîntece populare de ale cehilor și bulgarilor. Autorul s-a servit de traduceri D-lor Louis Léger și A. Dozon, pe care le-a versificat, în parte, cu destul succes.

Iată ca specimen un cîntec bulgăresc în care se vorbește de țeară românească :

Il éclate une guerre au pays des Moldaves ;
 Dans le pays valaque est une guerre aussi :
 Les vieux sont égorgés, les jeunes sont esclaves ;
 Vicha, la jeune grecque, est emmenée ainsi .

Le cheval du Sultan, c'est elle qui le mène,
 Qui porte son drapeau, qui l'évente aujourd'hui ;
 De malédictions son âme aigrie est pleine :
 «Puisses-tu perdre, ô roi, ton trône et ton appui!

«Puisse ne prospérer pas un jour de ta vie
 Et le malheur sur toi couler comme un ruisseau !
 Car à mon bel enfant là-bas tu m'as ravie :
 Qui donc lui donnera les soins dans son berceau?»

Din punct de vedere folkloristic, lucrarea D-nului Millien prezintă puțină importanță ; în bucățile traduse nu aflăm multe despre psihologia acestor popoare. Apoi un cîntec, tradus chiar literal, nu poate servi tocmai mult ca material de studiu ; iar cînd se dă o traducere în versuri, orîcît ar fi de bine alcătuite, originalul pierde din importanță cu cît traducerea are mai multă valoare literară. De aceea cartea D-lui Millien nu poate fi consultată în studii folkloristice.